

HENU-hankkeen opintomatkalla tutustuttiin hevosten rooliin koulutuksessa, terapiassa ja yhteisöllisyydessä

18.9.2025

Hevoset maaseudulla – nuoret mukana (HENU) -hanke suuntasi opintomatkalle Iso-Britanniaan tutustumaan hevosten rooliin koulutuksessa, terapiassa ja yhteisöllisyydessä. Kolmipäiväinen matka 27.–29.8.2025 vei Lontooseen ja Newmarketiin tarjosi näkökulmia hyväntekeväisyysohjelmiin, Green Care -toimintaan ja hevoskulttuurin sydämeen.

Matkalle osallistui yhteensä 19 hevosalan osaajaa, ammattilaista ja harrastajaa. Matkan aikana tutustuimme paikallisiin hyväntekeväisyysohjelmiin, vaihtoehtoisiin koulutusmalleihin ja hevosavusteisiin terapiapalveluihin. Vierailukohteina olivat Kemptonin laukkarata, Green Care -hevostila sekä Lontoon keskustassa toimiva ratsastuskoulu, joka tarjoaa luontoelämyksiä urbaanissa ympäristössä. Newmarketissa ryhmä pääsi tutustumaan valtion hevossiittolaan, hevoskeskukseen ja hevosurheilumuseoon – alueisiin, jotka muodostavat brittiläisen hevoskulttuurin ytimen.

Henu-hanke tuo yhteen hevostallit ja nuoret

hevosenhoitajat

Hevoset maaseudulla – nuoret mukana (HENU) on kehittämishanke, jonka tavoitteena on vahvistaa hevosten roolia osana maaseudun elinvoimaa sekä nuorten ja hevosten hyvinvointia. Tavoitteena on luoda polkuja talliyrittäjien ja hevosista kiinnostuneiden nuorten välille, että kaikilla hevosista kiinnostuneilla nuorilla olisi tasa-arvoiset mahdollisuudet päästä hevosten pariin matalalla kynnyksellä, ohjatusti ja turvallisesti.

HENU-hanketta toteuttavat yhdessä Seinäjoen ammattikorkeakoulu ja Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry, ja hanke on saanut EU:n maaseuturahoitusta Kehittämisyhdistys Liiveri ry:ltä.

Kempton Parkin laukkarata ja Pony Racing Pathway Project – Racing to School -ohjelma

Vierailu Lontoon Kempton Parkin laukkaradalle tarjosi ainutlaatuisen mahdollisuuden tutustua Racing to School -hankkeeseen, jonka tavoitteena on innostaa 7–15-vuotiaita nuoria mukaan laukka- ja hevosurheilun pariin. Viisivuotisen hankkeen ytimessä on saavutettavuus: kaikki lapset ovat tervetulleita taustasta riippumatta, ja myös autistisille nuorille on oma ohjelmakokonaisuus.

Teemapäivissä nuoret pääsevät tutustumaan hevosiin, kehittämään kehonhallintaa ja seuraamaan jännittäviä laukkalähtöjä. Nuorimmille tarjotaan tehtäväkirjoja, kun taas vanhemmille esitellään urapolkuja esimerkiksi markkinoinnin ja ravintola-alan parissa – sektoreita, jotka työllistävät tuhansia hevosurheilun ympärillä. Viiden vuoden aikana tapahtumiin on osallistunut 17 000 oppilasta 241 koulusta, ja niitä on järjestetty jo 450.

Kempton Parkin oppaamme Mark kertoi, että Britanniassa on yli 59 laukkarataa, ja laji on siirtynyt yhä enemmän myös digitaalisiin kanaviin. Vuonna 2024 laukkakilpailuissa jaettiin palkintorahaa 9,4 miljoonaa puntaa. Laukkahevoset ovat omistajilleen arvokkaita, ja niiden elämän aikana omistajia on keskimäärin alle kolme. Suuri osa entisistä kilpahevosista jatkaa uraansa harraste-, este- tai terapiahevosina.

Teetimme matkaan osallistujille Webropol-kyselyn havainnoista käyntikohteissa. Matkan osallistujat havaitsivat Kempton Parkissa, että nuoria kiinnostavat hevosten hoito, lajien esittely ja kummijockey-toiminta. Ehdotuksia HENU-hankkeeseen olivat ponivierailut kouluille, tallipäivät ja nuorten osallistaminen raveihin. Haasteiksi tunnistettiin lajin kilpailuhenkisyys ja osallistumisen vaikeus ilman kokemusta. Syrjäytymisvaarassa oleville nuorille ehdotettiin matalan kynnyksen ja virtuaalista toimintaa. Vierailu toi konkreettisia ideoita ja innostusta nuorten hevostoiminnan kehittämiseen.

Päivä Newmarketissa, hevosjalostuksen ytimessä

Newmarketia voisi kutsua ”Brittien Ypäjäksi, koska se on Iso-Britannian suurin hevosjalostuskeskus ja laukkaurheilun sydän. Alueella sijaitsee kaksi laukkakenttää, oma rata harrasteratsastajille sekä valtion

siittola, jota ympäröi 500 eekkerin laaja laidunalue. Siittolassa tammoja pidetään ulkona ympäri vuorokauden, ja astutuskauden (helmikuu–heinäkuu) aikana hyödynnetään myös sijaistammojen hoitomahdollisuuksia. Täysiveristen keinosiemennys on Britanniassa kielletty, joten siemennys tapahtuu luonnollisesti – jopa neljä kertaa päivässä.

Tammojen jalostuskierto on tarkkaan suunniteltu: varsa sirutetaan ja vieroitetaan, tamma astutetaan uudelleen ja varsa siirtyy uuteen talliin. Newmarketissa on noin 9000 hevosta, joista 3500 aktiivisessa treenissä. Myös kuninkaallinen perhe omistaa hevosia, vaikkakin nykyisin vähemmän kuin kuningatar Elisabethin aikana.

Iso-Britanniassa perinteet elävät; hevosmiehiä on yhä selvästi enemmän, ja naiset toimivat pääasiassa hoitajina. Jockeyt ovat lähes poikkeuksetta miehiä. Oli myös yllättävää, että osa vanhemmista naisista ratsastaa yhä sivusatulalla.

Vierailimme myös laukkaurheilumuseossa, joka tarjosi kattavan katsauksen hevosen historiaan ja laukkahevosten kehitykseen. Kokonaisuudessaan Newmarketin vierailu avasi silmiä jalostuksen, kulttuurin ja hevostoiminnan rakenteiden suhteen – ja toi esiin, kuinka vahvasti historia ja nykypäivä kietoutuvat yhteen hevosten maailmassa.

HENU-hankkeen opintomatkalaiset oppaineen poseeraavat kuuluisan laukkahevosen, Mill Reefin patsaan äärellä valtion siittolassa Newmarketissa (kuva: Merja Saari, 2025).

Greengates Stables – Strength & Learning Through Horses | Equine Assisted Therapy

Paluumatkalla Newmarketista poikkesimme Greengates Stablesille, Green Care -painotteiselle terapiatallille, jossa tutustuimme Strength & Learning Through Horses -ohjelmaan. Kyseessä on vaihtoehtoinen koulutussuunnitelma, joka yhdistää psykologien, psykoterapeuttien ja hevosalan asiantuntijoiden osaamisen. Kohderyhmänä ovat 7–25-vuotiaat lapset ja nuoret, joille tarjotaan ei-ratsastuksellista hevostoimintaa.

Toiminnan ytimessä on hevosen ja ihmisen välinen vuorovaikutus – hevonen toimii opettajana, ei välineenä. Tallin eläköityneet ja rescue-taustaiset hevoset tarjoavat mahdollisuuden havainnoida ja oivaltaa. Tarkoituksena ei ole opettaa, vaan antaa nuorelle tilaa ymmärtää asioita omassa tahdissaan.

Toiminta on erityisen merkityksellistä neurokirjon nuorille ja heille, joille perinteinen hevosharrastus ei ole saavutettavissa. Matalan kynnyksen lähestymistapa mahdollistaa turvallisen kosketuspinnan hevosiin. Hevosten kanssa tehdään vierailuja myös laitoksiin, esimerkiksi vankiloihin.

Ohjelma sai alkunsa vuonna 2009, kun terapeutti alkoi lainata ratsutallien hevosia terapiakäyttöön. Rahoitus koostuu lahjoituksista, sosiaalitoimen tuesta ja vanhempien avustuksista. Vaikka toiminta on saanut kritiikkiä tilojen vaatimattomuudesta, sen vaikuttavuus on kiistaton: jo yli 7000 nuorta on saanut kohdata hevosen opettajana.

Matkailijoiden havainnointien mukaan toiminta oli helposti lähestyttävää, mutta haasteita saattavat aiheuttaa hevospelko, kustannukset ja tallikäytännöt. Kehitysehdotuksina esitettiin järjestettyjä kuljetuksia, selkeämpää viestintää, monipuolisempia palveluita sekä mahdollisuutta opintomatkaan. Vierailulla korostui hevosen kunnioitus ja eläimen kyky toimia hienovaraisena opettajana.

Ealing Riding School – Be More Horse ja Riding School Volunteer -ohjelma

Viimeisenä matkapäivänä tutustuimme keskellä lontoolaista asuinaluetta sijaitsevaan ratsastuskouluun.

Ealing Riding School tarjoaa harvinaisen mahdollisuuden kokea luontoa ja eläinten läsnäoloa keskellä tiiviisti rakennettua Lontoota. Tila toimii sekä ratsastuskouluna että terapiakeskuksena, jossa nuoret – myös he, joilla on mielenterveyden haasteita tai rajalliset taloudelliset resurssit – voivat hoitaa hevosia, tutustua eläimiin ja ratsastaa turvallisesti. Ratsastustunnit ovat lyhyitä ja hinnat pidetään mahdollisimman matalina, vaikka kulut ovat korkeat. Tila vetää viikoittain noin 500 asiakasta, ja ohjelmat kuten poni- ja eläinkerhot houkuttelevat erityisesti lapsia. Haasteena on nuorten sitoutuminen: moni käy vain muutaman kerran, eikä ratsastus jatku. Silti tila tarjoaa ainutlaatuisen hengähdyspaikan, jossa haaveet hevoselämästä voivat muuttua todeksi – edes hetkeksi.

Matkailijat havainnoivat, että ryhmittely voi aiheuttaa epävarmuutta, mutta leikkimielinen lähestymistapa ja selkeä viestintä voivat madaltaa kynnystä. Autismikirjon nuoret oli huomioitu hyvin, ja tallin ilmapiiri koettiin

avoimeksi ja kannustavaksi. HENU-hankkeeseen ehdotettiin sovellettavaksi eritasoisille harrastajille suunnattuja teemaleirejä ja jalkautumista oppilaitoksiin.

Matka osoitti, että hevonen voi olla paljon enemmän kuin harrastusväline – se voi olla peili, opettaja ja turvallinen kumppani. Hevosalan kehittämisessä korostuu tarve monipuolistaa palveluita, lisätä saavutettavuutta ja rakentaa siltoja nuorten ja hevosten välille – ei vain ratsastuksen, vaan kohtaamisen kautta.

Elina Hakola
Projektipäällikkö
Hevoset maaseudulla – nuoret mukana -hanke
SEAMK

Kirjoittaja opiskelee elintarvikeagrologiksi SEAMKissa ja toimii osa-aikaisena projektipäällikkönä Henu-hankkeessa. Harrastaa vapaa-ajallaan pitkiä maastoratsastuslenkkejä.